

SPIS TREŚCI

WSTĘP.	5
I. <i>Infantia</i> i <i>pueritia</i> w opinii wczesnochrześcijańskich i średniowiecznych myślicieli	29
1. Granice i charakterystyka okresu dziecięcego w średniowieczu.	29
2. Postrzeganie dziecka w średniowiecznej Polsce	35
II. ASPEKTY DEMOGRAFICZNE.	42
1. Dzietność polskich rodzin w średniowieczu.	42
2. Śmiertelność dzieci i jej przyczyny	48
III. DZIECIŃSTWO	57
1. Okres niemowlęcy	57
a. Opieka nad ciężarną kobietą	57
b. Narodziny dziecka i obrzędy z nimi związane	61
c. Chrzest	67
Historia sakramentu chrztu dzieci	67
Rytuał chrztu dzieci	70
Zasady udzielania chrztu w polskim ustawodawstwie kościelnym	73
<i>Limbus puerorum</i>	76
Rodzice chrzestni	77
Obrzędy, zwyczaje i uroczystości towarzyszące sakramentowi chrztu.	78

d. Imiona	80
e. Pielęgnacja noworodka i niemowlęcia (obrzędy magiczne, poślanie, karmienie)	84
2. <i>Pueritia</i>	91
a. Żywienie dziecka	91
b. Ubranie	93
c. Zabawki i gry	95
d. Kary	101
e. Postrzyżyny	104
f. Sakrament bierzmowania	109
Historia sakramentu i dzieje rytuału	109
Bierzmowanie w polskim ustawodawstwie kościelnym	111
g. Zagrożenia życia i zdrowia noworodków, niemowląt i dzieci starszych	113
h. Rytuał pogrzebowy i miejsce pochówku dzieci	121
i. Relacje między rodzicami a dziećmi w Polsce średniowiecznej	127
IV. POTOMSTWO NIEPRAWIE I DZIECI DUCHOWNYCH	147
1. Potomstwo nieślubne i nieprawe (<i>proles illegitima</i>)	147
a. Sytuacja społeczna i prawna dzieci z nieprawego łoża	151
b. Legitymacja dzieci nieprawych	152
2. Potomstwo duchownych	158
V. SYTUACJA DZIECKA W POLSKIM PRAWIE	166
1. Granica małoletniości w Polsce średniowiecznej	166
a. Uprawnienia i ograniczenia małoletnich w czynnościach prawnych	170
2. Prawna opieka nad dzieckiem i majątkiem przez nie dziedziczonym do momentu osiągnięcia wieku sprawnego	172
a. Prawo ziemskie	173
Ustanowienie opieki i jej rodzaje	173
Obowiązki opiekuna	175
Opieka matki-wdowy nad małoletnimi dziećmi	177
b. Prawo miejskie	178
Opieka nad małoletnimi w prawie miejskim	178
Opieka nad sierotami sprawowana przez miasto	180

3. Rządy opiekuńcze	181
a. Rządy opiekuńcze w Polsce średniowiecznej	181
b. Osoby powołane do opieki	183
c. Funkcje opiekuna i formy rządów opiekuńczych	186
4. Średniowieczne prawo karne a dzieci	188
a. Dzieciobójstwo	188
b. Małoletni przestępcy w średniowieczu	194

PODSUMOWANIE	211
------------------------	-----

WYKAZ SKRÓTÓW	217
-------------------------	-----

BIBLIOGRAFIA	219
------------------------	-----

Archiwalia	219
----------------------	-----

Źródła wydane	219
-------------------------	-----

Opracowania	237
-----------------------	-----